

Lēmums ar riskantām sekām

Andis Sedlenieks

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) ir gatava rosināt Latvijas galvaspilsētas Rīgas domes atļaušanu, pat neraugoties uz faktu, ka oficiālais šāda soļa attaisnojums – domes nespēja nodrošināt sadzīves atkritumu apsaimniekošanu – izskatās atklāti apšaubāms no juridiskā viedokļa.

Pašu faktu, ka Latvijas nozīmīgākajā pašvaldībā šobrīd valda pamatīgs haoss, apvienots ar visai šaubīgiem darījumiem un interesēm, kamdēļ Rīgas domei acīm redzami ir nepieciešama atjaunošanās, šī nianse gan ne-

maina. Un, tā kā citu iespēju situāciju mainīt faktiski nav, VARAM attiecīgi ir gatava ķerties arī pie juridiski strīdīgiem argumentiem, vēl jo vairāk tādēļ, ka bieži piesauktais tiesiskums acīm redzami nav ministra Jura Pūces (*Attīstībai/Par!*) stiprā puse.

Tālākā procedūra tikpat acīm redzami ritēs pēc jau iepriekš paredzēta scenārija.

VARAM izstrādās lēmumprojektu, kas tiks skatīts vispirms Ministru kabinetā, bet pēc tam nodots balsošanai Saeimā. Un, ja Saeimas vairākums lēmumprojektu atbalstīs, Rīgas dome tiks uzskatīta par atļautu. Paralēli tam Saeimā ātrā tempā tiek virzīts likumprojekts, kas paredz – gadījumā, ja pašvaldībās kādu iemeslu dēļ divu gadu laikā pirms kārtējām vēlēšanām tiek rīkotas ārkārtas vēlēšanas, domes jaunais sa-

stāvs strādā jau līdz aiznākošajām kārtējām vēlēšanām. T.i. – nevis paredzētos četrus, bet vairāk par pieciem gadiem.

Visu šo nodomu apvienojums savukārt ir vēl slidenāka kombinācija, kas atklāti palielina jebkuras

parādīsies arī nepārvarama vēlme padarīt šo precedentu par vispārēju praksi.

Galvenā problēma šajā gadījumā ir tur, ka ilgstošā skandalēšana Rīgā absolūti nav nekas unikāls. Pašvaldību, kuras piedzīvo

permanentu iekšējo konfliktu situācijas, Latvijā ir pārpārēm, tikai tās visai saprotama iemesla dēļ necik īpaši nepiesaista nedz VARAM, nedz augstāko lēmējinstiuciju uzmanību. Saprotamais iemesls savukārt ir ļoti vienkāršs – atrašanās zem pareizajiem politiskajiem (valdošās koalīcijas iespējas uz-

spiest pašvaldībām savas politiskās un arī ekonomiskās vēlmes. Ja reiz būs piedzīvots precedents, pie tam nevis kaut kur tālu pierobežā, bet valsts galvaspilsētā, neapšaubāmi

Pirmajiem pat sliktākajā gadījumā ir paslīdējusi kāja vai radušās neļielas nesaprašanās, savukārt otrs ir nepieciešams iztrenkāt un nomainīt, pie tam ne īpaši rēķinoties ar pamatojuma atbilstību likumiem.

Un, ja izdosies atļaut Rīgas domi, bet par to ir maz šaubu, jo Saeimas vairākums tūri politisku iemeslu dēļ siltas jūtas pret minēto pašvaldību nelolo, sava veida Dāmokla zobens sāks karāties pār visām Latvijas pašvaldībām, kuru iedzīvotāji būs izdarījuši, no Saeimas vairākuma viedokļa raugoties, nepareizo politisko izvēli. Un faktiski pār jebkuru pašvaldību, kura kādu iemeslu dēļ nevēlēsies pildīt pareizos un vadošos rīkojumus.

Šāda situācija savukārt neraisa nekādu optimismu, jo, kā zināms, – ja uz skatuves atrodas ierocis, tad tas agri vai vēl izšaus. Piebildīsim – pašvaldību virzienā.

Zināšanas ir stūrakmens

«Mums trūkst ilgtermiņa stratēģiju, jo par prioritārām liekam īstermiņa lietas,» saka Vidzemes Augstskolas rektors GATIS KRŪMIŅŠ.

«Populisma vilnis visā pasaulē ir augsts. Tramps tika ievēlēts par prezidentu ASV, briti nobalsoja par *Brexit*, ka vēlas izstāties no ES, kas ir mulķīgs un neizdevīgs lēmums. Politikā pašlaik ir vieglāk ienākt cilvēkiem, kas sola. Ja mēs atskatāmies uz pēdējās Saeimas vēlēšanām Latvijā, tad «pa kādām durvīm» Saeimā ienāca, ko solīja un turpināja solīt? Taču uzskatu, ka arī jaunie politiskie spēki jau nesolīja ļaunprātīgi. Latvija ļoti orientējas uz ekonomikas cikliskumu. Ļoti liels optimisms valda, vērtējot ekonomiskās prognozes. Piemetīsim klāt šai un tai sociālajai grupai vai nozarei, ja budžetā paredzam pusmiljardu vairāk, bet tā ir īstermiņa domāšana. Kas notiks, ja gads būs ekonomiski sliktāks?»

Pareizi būtu veikt stratēģisko plānošanu, raudzīties uz priekšu desmit gadus un vērtēt, kas naudu nesīs nākotnē.

Mēs arī valsts stratēģiskos attī-

tības plānus rakstām, uzdodot jautājumu: ko vēlamies? Un skaidrs, ka visi vēlas dzīvot daudz attīstītākā, sakārtotākā sabiedrībā un valstī. Bet kas ir tie soļi, tās iespējas, kas obligāti jānodrošina, lai to varētu panākt? Mēs reformējam sistēmas, bet ideāli būtu, ja katrā reformu procesā ministrijas sadarbotos.

Ja pārkārto izglītības sistēmu, tad kas notiek ar teritoriālo reformu, kas notiek ar satiksmes tīklu?

Ministrijas jau veidojas par mazām karaļvalstīm, kuras nezina, kas kaimiņos notiek, un, ja man min argumentu, ka otras ministrijas priekšgalā ir kāds no citas partijas, tāpēc komunikācija pašlaik nepadodas, ka runāt nav vērts, tad es gribu bilst tā latviski un vienkārši: tas ir *īsts sviests!*

Ja man tagad kritiski jāvērtē, tad man jāpasaka divas lietas, kas Latvijā kaut ko vēsta par sabiedrības attīstības līmeni: mums ES ir vislielākais slepkavību skaits pret iedzīvotāju skaitu, un mums ir viens no zemākajiem finansējumiem zinātnei uz iedzīvotāju skaitu no IKP.

Mēs diemžēl neieguldām attī-

tībā, jo caur zinošu sabiedrību mēs augtu. Tas būtu jāsaprot: ja tu nepārstāvi arābu valsti, ja valstij nav naftas ieguves, tad visa izaugsme notiek caur cilvēka prātu. Jāpadomā, kur Skandināvija sāka mērķtiecīgi investēt pirms gadiem 20, 30? Un tā bija augstākā izglītība, vispārējā izglītība un zinātne, jo šīs bija jomas, caur kurām viņi nonāca pie pārticības.

Laikā, kad demogrāfijas rādītāji ir tik zemi, un tādi tie ir lielākajā Eiropas daļā, mēs būtībā nevaram atļauties nevienu neizglītotu, labu profesiju neapguvušu cilvēku. Augstskolā mēs pašlaik uzsvaram liekam uz digitālo prasmju un angļu valodas apguvi, jo saprotam, ka tas ir stratēģiski svarīgi darba tirgum. Tas ir arī priekšnosacījums, lai reģionālajā augstskolā pēc pieciem gadiem būtu daudz starptautisko studentu. Stūrakmeņi: valoda, zinātniskā komponente, mums daudz jāstrādā kā ekspertiem un jāinvestē digitālajās prasmēs, jo bez valodas un šīm tehnoloģiju prasmēm nav iespējams veidot karjeru, un ir vienalga, vai strādāsi Latvijā vai ārvalstīs.»

Pierakstījusi **Ilze Kalniņa**

Vai jāpagarina dzīvnieku uzturēšanas laiks patversmē?

Grozījumi Dzīvnieku aizsardzības likumā paredz palielināt dzīvnieku uzturēšanas laiku patversmē no 14 līdz 30 dienām, lai dotu iespēju dzīvnieku pilnvērtīgi sagatavot un piedāvāt adopcijai un pēc iespējas samazinātu veselību un dzīvotspējīgo dzīvnieku eitanāziju skaitu. Likuma grozījumi paredz stiprināt arī sabiedrisko kontroli dzīvnieku aizsardzības un labturības jomā. Likumprojekta autori uzsver, ka ir nepieciešams nepārprotami noteikt, ka personām, kas pret dzīvniekiem izturas cietsirdīgi, konfiscē dzīvniekus un aizliedz tām dzīvniekus turēt arī turpmāk. Tāpat likumprojekts paredz izstrādāt valdības noteikumus bezsaimnieka kaķu aizsardzībai, nosakot bezsaimnieka kaķu juridisko statusu, sterilizācijas kārtību, kā arī sterilizētu bezsaimnieka kaķu minimālās labturības prasības.

Šobrīd par jautājumu var

izteikt savu viedokli platformā «parvaipret.lv», kur pēc ceturtdienas plenārsēdes varēs redzēt, kā deputāti lēmuši šajā jautājumā, un salīdzināt savu atbildi ar katru deputātu un politisko partiju.

Līdzīga iniciatīva, tikai ar prasību pagarināt dzīvnieku uzturēšanu patversmē līdz 60 dienām, patlaban vāc atbalstu arī *ManaBalss* platformā. Ar to var iepazīties <https://manabalss.lv/i/1611>. 3. decembrī par šo iniciatīvu RīgaTV 24 ierakstīts arī iknedēļas raidījums «Mana Balss», kas būs ēterā svētdien, 15. decembrī, plkst. 20.

Seko līdzī darbiem, nevis solījumiem!

Projekta vadītāja – kontaktpersona:

Anna Zirne-Blumberga,
tel: +371 26562402,
e-pasts: anna@manabalss.lv

Sadarbībā – attīstības spēks

Māra Rone

un sekmējot kooperāciju, Latvijā jau ir pašiem savi veiksmes stāsti, kā, piemēram, LPKS «LATRAP» un LPKS «VAKS» graudkopībā, kā LPKS «Straupe» un LPKS «Piena loģistika» piena lopkopībā un vēl citi.

Kopš 2002. gada, kad izveidoja LLKA, tajā jau iestājušās vairāk nekā 50 dažāda profila lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības. Līdz šim visvairāk to ir piena lopkopībā un graudkopībā, bet kopš 2012. gada kooperācija, kā zināms, aizsākās arī mežsaimniecībā, un tajā pašlaik jau sekmīgi strādā trīs stabilas MPKS, nedaudz vairāk kooperatīvo sabiedrību ir radījuši augļu un dārzeņu ražotāji,

bet diemžēl pagaidām vismazāk kooperācijai jeb kopdarbam savas nozares un pašu labā ir spējuši vienoties mājražotāji, toties Lietuvā tiem jau ir pašiem savs, pircēju vidū iecienīts mājražošanas produkcijas veikals. Tad nu tikai apsvēicams ir LLKA regulāro apmācību cikla «Mazo un vidējo lauksaimniecības kooperatīvu vadības stiprināšana» nesensais pieredzes brauciens, lai izzinātu un apgūtu Lietuvas kooperatīvu pieredzi.

Darāmā kopdarba stiprināšanā vēl gana. Kā pirms gada Zemkopības ministrijas organizētajā Reģionālās preses dienā atzina LLKC valdes loceklis Kaspārs Žūriņš, tad, pateicoties LLKC konsultantu ak-

tīvam atbalstam vietējo uzņēmēju iesaistē tā sauktajā Zaļajā publiskajā iepirkumā, izdevies veiksmīgi noslēgt daudzus iepirkuma līgumus Balvu, Daugavpils, Krāslavas, Jēkabpils un vēl citos novados. Taču tajā pašā laikā kā ilens no maisa parādījušās arī problēmas, kādēļ vietējie ražotāji tomēr nevēlas pieņemt savu dalību pašvaldību publiskajos pārtikas iepirkumos – no vienas puses tā esot nespēja nodrošināt pieprasījuma apjomu, bet no otras – joprojām esot reģioni, kuros pašvaldības diemžēl nevēlas LLKC konsultantu iekļaušanos pašvaldībām tik labi zināmajā (sargātajā?) pārtikas iepirkuma sistēmā. LLKC uzskata, ka lielākā problēma

jaunu kooperatīvu izveidē joprojām ir to vadītāju atrašana un finansējuma trūkums tā uzturēšanai. Te nu vietā, manuprāt, ir ieskats Zemkopības ministrijas mājaslapā pašlaik aktīvās aptaujas atbildēs par to, kurā lauksaimniecības sektorā visvairāk nepieciešams veicināt sadarbību un kooperāciju. 29% aptaujas dalībnieku uzskata, ka tas nepieciešams augļu un dārzeņu nozarē, 14% – mājražošanas kooperācijas stiprināšanai, 10% – gaļas dzīvnieku audzēšanā, bet visvairāk atbildžu jeb 35% vēsta, ka vēl efektīvāk jāatbalsta visu pašreizējo lauksaimniecības sfēru kooperācija, jo tikai tā augs tajā nodarbināto konkurētspēja.